

V krotkem in milem ženice ravnanju
Takemu najbolj overajo djanju,
Ogenj črtenja previdno gasé.
Kar si nasprotva, med sabo združiti,
Vse v ljubezni za vselej skleniti
To le so blagih njih srčne želje.

Iz Iga 20. rožnika. — r*) — Naj zvedó tudi „Novice“ kaj o naših letošnjih pridelkih. Po pravici se more reči, da letina na našem polji dozda prav dobro kaže; žito obilo žetve obeta. 12. t. m. so nekteri že začeli ozimino žeti; sena se tudi dosti nakosí. Sadja pa ne bo dosti razun češpelj. — Naj iz poljá, kjer žito raste in seno, preskočim za trenutek na národno polje. Unidan je pisal gosp. H. o tukajšnjem národnem spanji; pristavil je pa še, da si ne upa nič ziniti o tem, ker je znano, kako so Ižanci „ostri možje“. Res prav je storil, da ni nič pisal o tem, pa ne ne zato, da bi se bal „ojstarih mož“, saj smo „krotke dušice“; al prav je storil zato, ker bi se mu bila lahko še kaka pomota vrinila, ako ne vé, da tudi Ižanci smo prošnjo zastran slovenskega jezika g. M. V. izročili kakor druge vasi, in da smo bili že potem zastran svoje prošnje pri gosp. okrajnemu poglavarju. To menda ne kaže, da smo celó zaspanci. Pa tudi to, dam nam Ižancem vsaki teden pet listov „Novic“ in en list „Naprej-a“ dohaja, menda kaže, da ne dremljemo, še manj pa, da spavamo. Zna biti, da g. dopisnik pri nas narodno spanje o tem vidi, ker čitavnice nimamo. To je res, al v enem dnevu se tudi Rim ni zidal, in kar imajo mesta, ne morejo brž imeti sela.

Iz Ljubljane. Ker goveja kuga ni še popolnoma potihnila na Kranjskem, prihodnji sejm v Ljubljani, ki se začne v pondeljek, ne bo še za govejo živino in drobnico; konji pa in prešiči se smejo na sejm pripeljati. Tako oklicuje razglas sl. c. kr. deželnega poglavarstva od 30. t. m.

— Na Kranjskem še Zagurje na Notranjskem, Orehek na Dolenskem in Preloka v črnomaljskem okraji niso brez kuge. — Po naznanilu kr. namestnije v Zagrebu od 24. junija goveja kuga na Hrvaškem še zmirom huja prihaja; čez zagrebško in reško županijo se vendar ni še razširila, v okraji Siska pa v eni sami vasi (Žabnem) je dosihmal poginilo že 133 goved. Iz vojaške granice pa piše c. kr. deželna general-komanda od 24. junija, da se je v 2 selih sluinskega polka in v 2 selih 2. banskega polka tudi med ovci in kozami prikazala goveji kugi popolnoma podobna bolezen (tedaj kakor na Kranjskem in Primorskem), ktera od goved prestopa na ovce, od ovac pa na goveda.

— Gosp. dr. Röll, slavní vodja dunajske živino-zdravnišnice, je nazaj gredé iz Preloke, kjer je opazoval ovčjo kugo, na drobno ogledal našo kovaško šolo in živinozdravnišnico. Zlo všeč mu je bila vsa naprava, o kateri je rekel, da je učilnica in zdravnišnica velike ogerske dežele v Peštu v nobeni reči ne preseže. Sodba takega moža kaj veljá.

— Ker so poslednje „Novice“ povedale, kako se je društvo čitavnice naše s svojim pevskim zborom preteklo nedeljo radovalo v Kamniku in Mengišu, naj po popisu „Laib. Zeitg.“ omenijo danes tudi, kako se je imelo filharmonično društvo s svojim pevskim korom v Idrii, kamor je šlo obhajati slovesnost sv. Ahacija. Preskočimo pozdrav in odzdrav pred mestom, in kako se je pilo iz velikega pivskega roga, ki ga je gospod Samassa mladi daroval družbi; preskočimo tudi veselice podnevne in večerno igro „das arabische Pulver“ v gledišču, ker prava slovesnost je bila še le drugi dan. Po veliki sv. maši, pri kateri je filharmonični

pevski zbor pel Nedvedovo kompozicijo, in po procesii, ktere so se udeležili vsi ljubljanski gostje, med njimi tudi ljubljanski župan gospod Ambrož, ki je v pondeljek zjutraj prihitel sem, je bil opoldne obéd v gostivnici „pri orlu“, kjer so se tako pomenljive zdravice pile, da jih je „Laib. Zeitg.“ prinesla celó po stenografičnih zapisih. Naj jih nekoliko omenijo tudi „Novice“. C. kr. vladni svetovavec gosp. dr. Schöppel, vodja filh. društva, je napil odseku, ki je vredil slovesnost, — gospod dr. Keesbacher, tajnik filh. društva, idrijskemu županu g. dr. (?) Höchtlu, — ta pa gosp. Grüblerju; g. dr. Keesbacher v daljem govoru željo razodeva, da pridejo Tržičanje in Idričanje kdaj tudi v Ljubljano, da filharmonično društvo, ki je dozda gostovano bilo, bi móglo tudi kdaj pogostiti svoje prijatelje, in naposled napije zdravico gosp. županu Ambrožu, o katerem misli, da zraven družih vzrokov, ki so ga pripeljali danes v Idrijo, je tudi ta, da „nas vidi tukaj“. Gosp. Ambrož ves ginjen odgovarja, da ga je dolžnost gnala le-sem, od ene strani zato, da kaže drugim pravo pot, ktera, zapustivši vstrične stezé, pelje k edinstvu; od druge strani pa, da se sam prepriča, kako se tú lep izgled daje tistim, ki so dozda le vstrično pot hodili. — Gosp. Höchtl, idrijski župan, na to povzame besedo in pravi, da v Idrii so vsi mestjani enega srca. Z ogromno pohvalo sta bila govora obeh županov sprejeta, ktera je paceló do vrhunca dospela, ko sta si „nemški“ župan Höchtl in „slovanski“ župan Ambrož iz pivskega roga bratovšino pila. Sledilo je potem še več zdravic; gospod Ambrož je je napil gosp. dr. Issleibu, — gosp. Baumgarten mladi gospém idrijskim, g. Nedvedu itd.; gosp. Samassa gosp. Deschmann-u, gosp. dr. Keesbacher gosp. dr. Schöppelnu, gosp. dr. Issleib pevcem in knapom, pa Ljubljančanom, ki so prišli s pevskim zborom v Idrijo. Popoldne ob štirih se je „na zemlji“ začela prava veselica z godbo, petjem in deklamacijami: eno je zložil dr. Issleib v nemškem, drugo Deschmann v slovenskem jeziku; med 11 nemškimi pesmami ste bile dve slovenski, kterima so Idričanje dodali „še celó „Naprej“, kakor pisatelj pravi. Po dokončanem koncertu pa se je vnela zopet židana volja in začele so se spet zdravice. Umeten ogenj je sklenil slovesnost, ki je bila lanski tržiški vsa podobna, le to je bilo novo, da temu „triumphzug-u“, kakor ga „Laib. Zeitg.“ imenuje, se je pridružil letos tudi g. Ambrož ne kot „stiller Beobachter“, kakor v Mengišu 24 ur poprej, ampak kot navdušeni govornik društva, „der sich über das gewöhnliche Niveau der bürgerlichen Gesellschaft hinaus-schwingt“. To je kratek posnetek iz „Laibach.“ obširnega popisa; kdor o tem želi več zvediti, naj bere mično razjasnilo včerajšnjega „Naprej-a“.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Navada državnih zborov je, da na ogovor, s katerim vladar zbor začne, zbornice odgovor dajo. Tako je bilo tudi pri nas pretekli teden. Zbornica gosposka in zbornica poslancev ste se posvetovale o tem odgovoru; sporočevavec v zbornici gosposki je bil grof Auersperg Anton, v zbornici poslancev pa dr. Giskra. Pismo, ki ga bo zbornica gosposka poklonila Njih Veličanstvu, se drži le bolj tistih predlogov, ki jih je cesarjev ogovor obljubil državnemu zboru, zbornica poslancev želi še več družih postav, ki so treba ustavni državi; o unanjih zadevah pa so bili pomenki zastran Poljakov, Magjarov (Ogrov) in Nemčije najbolj živi. Dunajski poslanec dr. Berger želi, da o teh treh zadevah pismo zbornično bolj odločno govori; dokazuje, da naj Avstrija tudi za Nemčijo skrbi, — da je treba dogovora z Ma-

*) Želja zavoljo loterije se Vam bo izpolnila, kakor je nekdaž bilo. Vred.

gjari, ker v zboru ni Avstrije, dokler ni 85 magjarskih poslancov tukaj, in da se Poljakom pravica skaže in prežene sanjarija panslavistom. Groholovski, poljski poslanec iz Galicije, ne zaupa nič dunajski pogodbi zastran Poljskega od leta 1815; z osvobodnim malim kosom se ne pomaga poljskemu kraljestvu; če Poljsko obupa se rešiti, se bo vrglo panslavizmu v naročje in nobena moč ga ne bo mógla potem vstaviti. Dr. Pražak opominja, naj se državni ožji zbor ne spušča v postave, ki zadevajo celo Avstrijo; odbija pošast panslavizma in priporoča zmernost posebno tistim, ki imajo moč v rokah. Ko je dr. Giskra tako razžaljivo govoril o „cepčevskem ropotu, ki je prazno slamo v prvem zboru mlatil“, da ga je predsednik sam svaril, so govorili še drugi poslanci, pa oglasil se je tudi dr. Toman. Dr. Toman, čeravno izprva nikakor ni mislil besede poprijeti o adresi, se vendar ni mogel zdržati, da ne bi zavrnil natolcevanja in obrekovanja zastran panslavizma, katero je že dan popred tudi dr. Pražak zavrnil. Govoril je o tej zadevi dr. Toman tako-le: „Ako premislimo govore, ki smo jih slišali v tej slavni zbornici Poljakom in Nemcom na prid, morali bi misliti, da v veliki Avstrii ni nobenega družega naroda in nobenega človeka, ki bi, če tudi samec kakor jez na tej klopi, glas svoj povzdignil tudi za druge narode avstrijske. Le prisiljen tedaj po nekterih opazkah moram besedo poprijeti za svoj narod, ki je vsigdar zvest ostal Avstrii. Že včeraj smo slišali, da neki gosp. govornik, ko je trdil, da Avstrija je nemška, je opiral se na besede našega presvitlega cesarja in gospoda, ko je ob priliki shoda pravoslavcev med drugim rekel: „Jez sem pred vsem Avstrijan, pa odločno nemšk.“ Dobro, gospôda moja! ako se Vi primete teh besed Njih Veličanstva, smem se jih v prid slovanskega naroda tudi jez prijeti, kajti cesar sam je rekel, da pred vsem je Avstrijan. To je beseda za me in za vse zastopnike Slovanov, za katere včeraj niste družega imeli, kakor le posrednje in neposrednje natolcevanje vseslovanstva (panslavizma). Že včeraj bi se bil ustavil tem napadkom, ako bi ne bil častiti gosp. Pražak te pošasti potrl, pa vendar danes napol vladni časniki pišejo, da je zagovarjal panslavizem! Gospôda moja! če to je panslavizem, da rojen Slovan, oziraje se na nemilo prihodnost in gledé na poklic prihodnosti, se za to poteguje, da slovanski narod doseže omiko kakor vsak drug narod in da mu vlada dá pomočkov za to, — če to je panslavizem, da z ljubeznijo se oziramo na svoje brate v Avstrii in zunaj Avstrije, na njih postopanje v omiki, na njih slovstvo in jezik, da z njega pomočjo olikamo in bogatimo svojega, — če to, gospôda, je panslavizem, tedaj sem tudi jez, da odkritosrčno rečem, panslavist. Al ti panslavisti ne napadajo Avstrije; ta panslavizem hoče le krepiti posamne dele Avstrije, da se povzdignejo na višo stopnjo znanstva in moči duševne. Ta panslavizem, gospôda moja, nima nikakoršnega nevarnega, nikakoršnega političnega programa, — ta panslavizem nima ne ene misli, ktera bi rušila Avstrijo in meje njene! — Govorjeno pa je bilo, gospôda, da o nemških zadevah Vi svoj program ali svoje silno poželjenje le odlagate, ker bi ne bilo pametno in sprevidno, ga že zdaj razložiti. Mi iz sprevidnosti nočemo nič zamolčati; mi se odkritosrčno priznavamo poštene Avstrijance, ker vemo, da v Avstrii imamo dosti pripomočkov za omiko, ako se le vlada ravna po postavi ravnopravnosti. Če Vas, gospôda, tako vleče na Nemško, in če pravite, da vsi avstrijski narodi tišijo na Nemško, Vam moram naravnost reči, da mi nočemo biti Nemci, in če vsled starejših državnih pogodb tudi spadamo v nemško zvezo,

da si vendar ne želimo tistega časa, v katerem se nemški svet razprostira do jadranskega morja, in Germanija Avstrija tako na svoje prsi pritiska, da jo zaduši. Mi imamo Avstrijo in od nje zahtevamo svoje pravice. Cesar si nismo še pridobili, pridobili si bomo s stanovitnostjo, čeravno se moramo dandanašnji še boriti z nenaravno velikansko večino. Gospôda! lejte, kako so te klopí prazne; al vendar je večina naroda za nami (oho! na levici); v celem pismu, ki ima do Nj. Veličanstva iti, ni besedice ne za nas, ne za naše želje, ne za našo ravnopravnost; našim bratom na Poljskem pa se je veliko sočutja razodelo — to je prav; tudi jez čutim tako — in celó o nemških zadevah se je predložil dostavek, kakor da bi le po tem hrepeneli, da smo z Nemčijo v najožji in najtesnej zvezi. Pismo naše pride v malo dneh pred prestol cesarski; al pismo to pride tudi v roke narodom evropejskim in narodom nenemškim; pomislite, da se v njem ni merilo vsem avstrijskim narodom z enako mero, in da v govorih tukajšnih ni bilo za Slované druge besede kakor le panslavizem! — Jez ne predlagam nobenega dostavka, ker vem, da bi še dostojne podpore ne našel, še manj pa bi se sprejel; al prisiljen sem moral razodeti, kar čuti srce moje“. — Cela osnova zborničnega pisma je ostala; obveljal je le dr. Herbstov dostavek, ki povdarja celoto vsega cesarstva. — Dr. Rieger in še drugih 10 českih poslancev je poslalo pismo državnemu zboru, da ne pridejo v zbornico, dokler si ožji zbor prilastuje pravice občnega zbora. Sklenjeno je bilo, pozvati jih še enkrat v zbor; če ne pridejo v 14 dneh, se imajo napraviti nove volitve. — „Presse“ trdi, da presvitli cesar ne gré v Karlove Vari (toplice česke), kamor je kralj pruski že prišel 18. t. m. — Šolsko svetovavstvo, o katerem se je že toliko govorilo, je ustanovljeno; predsednik zbornice poslancov mu je predsednik; 33 Dunajčanov bo poklicano v to svetovavstvo, zraven teh pa še primerno število družih dežel. Ali bo kaj prida opravilo, bo skušnja še le kazala. — V Schweinbartu ne deleč od Dunaja razsaja goveja kuga; v enem tednu je poginilo 150 krav pa 300 ovac. — C. kr. poštnim uradnikom se bo zboljšala plača. — Po hrvaških in slavonskih škofijah in brž ko ne še tudi drugod v trojedini kraljevini se bode odsihmal vsako leto 5. dne julija sv. maša brala v slovanskem jeziku na čast sv. Cirilu in Metodu. — V Zagrebu so zasledili ponarejene bankovce po 100 gld. — Tristoletnica v spomin, da je bil poslednji vesoljni zbor v Tridentu, se je pričela 26. u. m. Večina katoliških škofov se udeležuje velike svečanosti. — Na Poljskem trpi hud boj še zmiraj. 23. u. m. je nek sprejela ruska vlada pisma angležke, francozke in avstrijske; vès svet čaka, kako šen bo odgovor. Po časnikih angležkih in francozkih se je pred ko ne bati velike vojske. — Cesar Napoleon je večidel premenil svoje ministre; al taka prememba nima posebnega pomena zdaj na Francozkem, ker Napoleon si čisto sam dela svojo politiko.

Loterijne srečke:

V Gradcu) 24. junija 1863: **7 14 54 47 4**
na Dunaji) **1 55 20 22 81**

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji bo 8. julija 1863.

Kursi na Dunaji 30. junja.

5 % metaliki 75 fl. 90 kr. Ažijo srebra 9 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 81 fl. 35 kr. Cekini 5 fl. 28 kr.